



P O L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wyniki standardowe uzyskane przez ekologiczne gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2008 roku

Część I. Wyniki standardowe

WARSZAWA 2010



Wyniki standardowe uzyskane przez ekologiczne gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2008 roku

Część I. Wyniki standardowe

OPRACOWAŁA:

mgr inż. Grażyna Nachtman

Warszawa 2010

Redakcja techniczna

Dariusz Osuch

Renata Płonka

Projekt okładki

Dział Wydawnictw

ISBN 978-83-7658-059-3

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

- Państwowy Instytut Badawczy

Zakład Rachunkowości Rolnej

00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984

Tel.: (0 22) 505 44 39

Tel./faks: (0 22) 826 93 22

E-mail: portal@fadm.pl

Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

Spis treści

Wstęp	5
1. Uwagi ogólne.....	6
1.1. Podstawowe informacje o FADN.....	6
1.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.....	8
1.3. Zakres podmiotowy FADN.....	9
1.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN	10
1.5. Zakres przedmiotowy FADN.....	11
1.6. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN.....	12
2. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”	14
2.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”	14
2.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych.....	28
3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN.....	36
3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce	36
3.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN.....	37
4. Wyniki standardowe FADN z ekologicznych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2008 r.	38
4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8).....	38
4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ES 6)	45
4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UAA6).....	52
Literatura	59

Wykaz skrótów

AWU	- jednostka przeliczeniowa pracy (ang. Annual Work Unit).
c.u.	- jednostka monetarna (ang. currency unit).
CAP	- Wspólna Polityka Rolna (ang. Common Agricultural Policy).
COP	- specjalizujące się w produkcji zbóż, roślin oleistych i białkowych (ang. specialist cereals, oilseed and protein crops).
DG-AGRI	- Dyrekcja Generalna ds. Rolnictwa (ang. Directorate-General for Agriculture).
EC	- Komisja Europejska (ang. European Commission).
ESU	- europejska jednostka wielkości (ang. European Size Unit).
EU	- Unia Europejska (ang. European Union).
EUR	- oznaczenie jednostki monetarnej o nazwie „euro”.
euro	- jednostka monetarna, obowiązująca w większości krajów członkowskich Unii Europejskiej.
EUROSTAT	- Urząd Statystyczny Unii Europejskiej.
FADN	- Sieć Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych (ang. Farm Accountancy Data Network).
FWU	- jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny (ang. Family Work Unit).
GUS	- Główny Urząd Statystyczny.
IERiGŻ-PIB	- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy.
LFA	- obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania - ONW (ang. Less Favoured Areas).
LU	- jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. Livestock Unit).
Polski FADN	- System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych.
SGM	- standardowa nadwyżka bezpośrednia (ang. Standard Gross Margin).
UAA	- ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne (ang. Utilized Agricultural Area).

Wstęp

Na podstawie obowiązku nałożonego przez Ustawę z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) w 2008 r. utworzono komputerową bazę danych zawierającą 12 620 zestawów danych rachunkowych. Obejmuje ona między innymi zestaw danych dla 245 ekologicznych gospodarstw posiadających certyfikat. Zbieranie danych z indywidualnych gospodarstw rolnych Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy zlecił szesnastu wojewódzkim ośrodkom doradztwa rolniczego. W 4 gospodarstwach rachunkowość była prowadzona pod kierunkiem audytorów Zakładu Rachunkowości Rolnej. Spośród 245 gospodarstw certyfikowanych 3 miały status gospodarstwa z osobowością prawną. W niniejszej publikacji pominięto te 3 obiekty i prezentowane są wyłącznie wyniki dla gospodarstw indywidualnych.

Po przeprowadzonych testach jakości danych obliczono wyniki dla 239 indywidualnych ekologicznych gospodarstw certyfikowanych o wielkości ekonomicznej równej lub większej od 2 ESU. Zaznaczyć trzeba, że nie są one reprezentatywne dla gospodarstw ekologicznych znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN i przedstawione są w postaci średnich arytmetycznych.

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

1. Wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN).
2. Metodycznej, zawierającej wyjaśnienia rachunku wyników.
3. Statystycznej, zatytułowanej „Wyniki Standardowe FADN, poziom I” (ang. Standard Results), zawierającej dane statystyczne dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie trzech kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej, typu rolniczego i powierzchni użytków rolnych. Wyniki Standardowe zawierają 140 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w wynikach standardowych FADN Dyrekcji Generalnej do Spraw Rolnictwa UE (DG-AGRI)¹.

Parametry wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji są kategoriami netto (bez VAT). Pomimo ustawowego zwolnienia podmiotowego od podatku od towarów i usług, nazywanym w skrócie VAT, rolnicy prowadzili w 2008 r. ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych – złotych (zł).

¹ W sprawozdaniach z gospodarstw rolnych przekazanych do Komisji Europejskiej są zawarte nominalne wartości dopłat bezpośrednich (PO i UPO).

1. Uwagi ogólne

1.1. Podstawowe informacje o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EEC z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej [14]. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu krajach założycielskich (w Belgii, we Francji, w Holandii, w Luksemburgu, w Niemczech i we Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji, od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry, a od 1 stycznia 2007 r. (etap VII) Rumunia i Bułgaria.

Od 2007 r. FADN funkcjonuje na terenie 27 krajów członkowskich UE. Poniżej przedstawiono przebieg rozszerzenia zasięgu FADN (patrz: Mapa 1-1).

Mapa 1-1 **Etapy tworzenia FADN w Europie**



Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych, które opisują sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej. Odmiana tej rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa². O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała potrzeba rozpoznania rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych w celu podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do tych sytuacji.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe. Minimalna wielkość ekonomiczna, po przekroczeniu której zalicza się gospodarstwo rolne do pola obserwacji FADN, ustalana jest na podstawie analizy sum standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) z danych GUS w poszczególnych klasach wielkości ekonomicznej. W praktyce prowadzony jest rachunek polegający na obliczeniu skumulowanej sumy SGM z poszczególnych klas, zaczynając od największej, aż do osiągnięcia ok. 90% SGM z operatu. Dolna granica przedziału, w którym to nastąpi jest minimalnym progiem wielkości ekonomicznej.

Z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej, progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN, są różne w poszczególnych krajach członkowskich.

Należy podkreślić, że FADN jest jedyną bazą danych, w której dane zbierane są według jednolitych zasad, a gospodarstwa tworzą statystycznie reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

² Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych krajach członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa, a często bywa podstawą naliczania podatku dochodowego.

1.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych

Zasady klasyfikacji gospodarstw zostały precyzyjnie określone i po raz pierwszy formalnie ustanowione Decyzją Komisji (EWG) 78/463/EEC z dnia 7 kwietnia 1978 r. [1]. Według tych zasad gospodarstwa rolne funkcjonujące na terenie Wspólnoty klasyfikowane są według dwóch kryteriów:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

W podstawowej klasyfikacji gospodarstw rolnych mają zastosowanie następujące parametry ekonomiczne:

- standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM),
- europejska jednostka wielkości (ESU).

Standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM) jest nadwyżką wartości produkcji danej działalności rolniczej nad wartością kosztów bezpośrednich w **przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcji**. W celu wyeliminowania wpływu zmian w produkcji (np. wywołanych złą pogodą) lub cen produktów i środków produkcji, do obliczeń przyjmowane są średnie z trzech lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z danego regionu. Z tego właśnie powodu, pojęcie nadwyżki bezpośredniej zostało uzupełnione terminem „standardowa”.

Współczynniki SGM są obliczane dla każdego regionu statystycznego i dla każdej prowadzonej działalności w odniesieniu do 1 hektara uprawy lub 1 sztuki zwierzęcia³. W Unii Europejskiej wylicza się SGM dla 105 działalności.

Tak duża liczba pozycji w zestawach standardowych nadwyżek bezpośrednich odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa w Unii Europejskiej, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Europejska Jednostka Wielkości (ESU) jest parametrem służącym do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego ustalonej na podstawie standardowych nadwyżek bezpośrednich gospodarstwa. Jedno ESU odpowiada równowartości 1200 euro.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego stanowi jedno z kryteriów używanych dla charakteryzowania gospodarstwa rolnego we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. Jest ona określana na podstawie sumy wartości standardowych nadwyżek bezpośrednich (SGM) wszystkich działalności występujących w gospodarstwie.

³ Wyjątek: -SGM dla grzybów odnosi się do 100 m² uprawy,
-SGM dla drobiu odnosi się do 100 szt. zwierząt.

Typ rolniczy gospodarstwa jest kolejnym kryterium stosowanym w klasyfikacji gospodarstw rolnych. Jest on określany na podstawie udziału poszczególnych działalności w tworzeniu ogólnej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) gospodarstwa.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw są dzielone na:

- 8 typów ogólnych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 17 typów podstawowych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem trzech znaków),
- 31 podtypów typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem czterech znaków).

Współczynniki SGM liczone są okresowo na podstawie średnich danych z trzech kolejnych lat w wydzielonych regionach krajów członkowskich. Komisja UE ustala listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest policzenie SGM. W Polsce lista, dla której obliczono SGM'2002, obejmuje 71 działalności rolniczych.

1.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w ESU. Wielkość ta jest ustalana oddzielnie dla każdego kraju członkowskiego i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 1.3-1).

Tabela 1.3-1 Minimalne progi wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN w poszczególnych krajach członkowskich w 2008 r.

Kraj	Dolny próg wielkości ekonomicznej	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura próby w europejskim FADN %
	ESU		
Austria	8	1 800	2,2
Belgia	16	1 200	1,5
Bułgaria	1	2 000	2,5
Cypr	2	500	0,6
Czechy	4	1 300	1,6
Dania	8	2 250	2,8
Estonia	2	500	0,6
Finlandia	8	1 150	1,4
Francja	8	7 320	9,1
Grecja	2	5 500	6,9
Hiszpania	4	9 706	12,1
Holandia	16	1 500	1,9
Irlandia	2	1 300	1,6
Litwa	2	1 000	1,2
Luksemburg	8	360	0,4

Łotwa	2	1 000	1,2
Malta	8	400	0,5
Niemcy	16	6 360	7,9
Polska	2	12 100	15,1
Portugalia	2	2 300	2,9
Rumunia	1	2 000	2,5
Słowacja	8	600	0,7
Słowenia	2	900	1,1
Szwecja	8	1 000	1,2
Węgry	2	1 900	2,4
Wielka Brytania	16	2 500	3,1
(w tym: Irlandia Północna)	8	320	0,4
Włochy	4	11 686	14,6
Razem FADN UE		80 132	100

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1265/2008 z 16 grudnia 2008 r. zmieniające Rozporządzenie nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych [4].

1.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje łącznikowe z poszczególnych krajów opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane do akceptacji przez Komitet Wspólnoty nadzorujący FADN.

Biorąc pod uwagę kryterium wielkości ekonomicznej czy typu rolniczego, obserwujemy wewnątrz pola obserwacji FADN duże zróżnicowanie gospodarstw rolnych.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlenia tego zróżnicowania w próbie badawczej Agencja łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru, mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru gospodarstw mają zastosowanie do warstwowania zbioru gospodarstw trzy kryteria⁴:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

⁴ Patrz: Literatura poz. [6]

1.5. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 tys. różnych danych liczbowych, dotyczących gospodarstwa rolnego. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje, kwoty i limity produkcyjne).

Zakres i format zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, jest szczegółowo zdefiniowany w Rozporządzeniu Komisji 1861/2006/EC z 15 grudnia 2006 r.[3] [10]. Przepisy te zawierają obok szczegółowego wykazu zmiennych, także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie to składa się z 14 grup danych rachunkowych, zestawionych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

Tab. A.	Informacje ogólne.
Tab. B.	Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo.
Tab. C.	Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej.
Tab. D.	Stan i wartość zwierząt.
Tab. E.	Zakup i sprzedaż zwierząt.
Tab. F.	Koszty.
Tab. G.	Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi.
Tab. H.	Zadłużenie.
Tab. I.	Podatek od wartości dodanej (VAT).
Tab. J.	Dopłaty i subsydia.
Tab. K.	Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt).
Tab. L.	Kwoty i inne prawa.
Tab. M.	Dopłaty bezpośrednie.
Tab. N.	Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt.

1.6. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawie statystycznym nazwanym „Wyniki Standardowe FADN – Poziom I” [9] [13]. Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej. Dodatkowo gospodarstwa zostały pogrupowane według powierzchni użytków rolnych.

Ze względu na obowiązujące zasady upowszechniania danych FADN dopuszczalne jest prezentowanie wyników z grupy obejmującej co najmniej 15 gospodarstw. W przypadku mniejszej liczby wpisana jest „•” (kropka).

Tabela 1.6-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
AB	Uprawy polowe	13	Zboża, oleiste i strączkowe
		14	Inne uprawy polowe
		60	Uprawy polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie
C	Uprawy ogrodnicze	20	Uprawy ogrodnicze
D	Winnice	31	Winnice
E	Uprawy trwałe	32	Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi)
		33	Gaje oliwne
		34	Pozostałe uprawy trwałe, łącznie
F	Krowy mleczne	41	Bydło mleczne
G	Zwierzęta żywione w systemie wypasowym (bez krów mlecznych)	42	Bydło opasowe
		43	Bydło ogółem
		44	Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym
H	Zwierzęta ziarnożerne	50	Zwierzęta żywione paszami treściwymi
I	Mieszane	71	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym
		72	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi
		81	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie
		82	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie

Zestawienie typów rolniczych TF8 jest kombinacją typów podstawowych, pochodzących z różnych typów szczegółowych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych.

Tabela 1.6-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ESU), klasyfikacja ES6

ES6	Rozmiar w ESU
bardzo małe (XS)	ESU < 4
małe (S)	4 ≤ ESU < 8
średnio- małe (MS)	8 ≤ ESU < 16
średnio- duże (ML)	16 ≤ ESU < 40
duże (L)	40 ≤ ESU < 100
bardzo duże (XL)	ESU ≥ 100

Z kolei Tabela 1.6-2 przedstawia sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) opracowanych na podstawie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych [2].

Tabela 1.6-3 Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UR)

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha
bardzo małe (AXS)	UR ≤ 5
małe (AS)	5 < UR ≤ 10
średnio- małe (AMS)	10 < UR ≤ 20
średnio- duże (AML)	20 < UR ≤ 30
duże (AL)	30 < UR ≤ 50
bardzo duże (AXL)	UR > 50

Klasyfikacja gospodarstw rolnych według 6 klas powierzchni użytków rolnych wyrażonej w ha, jest rzadziej stosowana (patrz: Tabela 1.6-3). Tego grupowania także nie stosuje się w Wynikach Standardowych FADN. W publikacjach Komisji UE została ona wyparta przez grupowanie według parametrów ekonomicznych, ustalanych w ramach Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych.

2. Zmienne zawarte w „Wynikach Standardowych FADN”

2.1. Opis zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”

„Wyniki Standardowe FADN” zawierają 10 grup tematycznych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Opisy poszczególnych zmiennych są zgodne z zawartymi w Wynikach Standardowych FADN⁵. Natomiast ich zawartość w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni tytułom. Należy więc zwrócić uwagę na szczegółowy opis danej zmiennej (od Tabela 2.1-1 do Tabela 2.1-10). W kolumnie „*Symbol*” zawarte jest alfanumeryczne, pięciodziankowe oznaczenie poszczególnych zmiennych.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych zmiennych zawartych w Wynikach Standardowych FADN, w dalszej części rozdziału zamieszczono ich objaśnienia w porządku identycznym do prezentowanych wyników. Dodatkowo zamieszczono szczegółowe schematy obliczeń wybranych zmiennych prezentowanych w Wynikach Standardowych.

Tabela 2.1-1 Populacja i próba gospodarstw

Symbol	Zmienna	Sposób obliczenia, uwagi
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro	Średni kurs wymiany krajowej waluty na euro w roku obrachunkowym. Obliczany jest jako średnia z miesięcznych kursów wymiany ważonych liczbą dni w miesiącu.

⁵ Patrz: Literatura poz. [9] [13].

Tabela 2.1-2 Wybrane informacje o produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w europejskich jednostkach wielkości.
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 200 godz./rok. [SE015 + SE020]
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach. [SE016 + SE021]
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażony w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w godzinach.
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych) = (UAA). Na tę powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dodzierżawiona na jeden rok lub dłużej, ziemia użytkowana na zasadzie udziału w zbiorze z właścicielem, a także ugory i odłogi. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dodzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Powierzchnia wyrażona jest w hektarach (1 ha = 10 000 m ²).
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	Powierzchnia ziemi dodzierżawionej przez rolnika na podstawie umowy dzierżawnej na okres liczący co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna, orkisz, pszenica twarda, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, kukurydza na ziarno, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, zioła, oleiste i włókniste łącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (łącznie z bawełną i trzciną cukrową).
SE042	Uprawy energetyczne	ha	Powierzchnia uprawy roślin energetycznych.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami wysokimi). Dotyczy powierzchni podstawowej (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów), nawet gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym. Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów.
SE050	Winnice	ha	Łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkółek).
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. [SE055 + SE060 + SE065]
SE055	Sady	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi).
SE060	Gaje oliwne	ha	Drzewa oliwne.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Szkółki i pozostałe uprawy trwałe (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i uprawami trwałymi pod osłonami.
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne.
SE072	Odłogi	ha	Powierzchnia użytków rolnych, nieuprawiana w roku obrachunkowym, niekwalifikująca się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE073	Ugory	ha	Grunty orne czasowo nieużytkowane, które pozostają w dobrej kulturze oraz które kwalifikują się do otrzymania dotacji i innego wsparcia finansowego.
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkółkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych” (SE025).
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	Stan średni w roku: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU) ⁶ . Nie są uwzględniane roje pszczół, króliki i pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu posiadania zwierząt.

⁶ konie := 0, 8
 cielęta na tucz := 0, 4
 cielęta < 1 rok := 0, 4
 byczki 1 - 2 lata := 0, 7
 jałówki 1 - 2 lata := 0, 7
 byki ≥ 2 lata := 1, 0
 jałówki hodow. := 0, 8
 jałówki na tucz := 0, 8
 krowy mleczne := 1, 0
 krowy wybrakowane := 1, 0
 krowy pozostałe := 0, 8
 matki kozie := 0, 1
 kozy pozostałe := 0, 1
 matki owcze := 0, 1
 owce pozostałe := 0, 1
 prosięta := 0, 027
 lochy := 0, 5
 tuczniaki := 0, 3
 trzoda pozostała := 0, 3
 brojłery := 0, 007
 kury nioski := 0, 014
 drób pozostały := 0, 03

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycielity się i głównie utrzymywane są dla produkcji mleka z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi. Nie ujmuje się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krów mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury nioski i pozostały drób.
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna pszenicy zwyczajnej i orkisz z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Ilość wyprodukowanego ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach na hektar (100 kg/ha).
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy), bez cieląt przeznaczonych na tucz, na 1 ha powierzchni paszowej. Suma średniej liczby jednostek przeliczeniowych (LU): bydła (bez cieląt opasowych) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i odłogi. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę ⁷	Produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta).

Tabela 2.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE135	Produkcja roślinna	c.u.	Obejmuje: sprzedaż, zużycie wewnętrzne, przekazanie do gospodarstwa domowego i różnicę stanu zapasów. [SE140 + SE145 + SE146 + SE150 + SE155 + SE160 + SE165 + SE170 + SE175 + SE180 + SE185 + SE190 + SE195 + SE200]

⁷ Stosuje się przelicznik 1 litr = 1,031 kg.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE140	Zboża	c.u.	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	c.u.	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielonkę z przeznaczeniem na pasze. Nie ujmuję się tu warzyw i soi.
SE146	Uprawy energetyczne	c.u.	Wszystkie rośliny uprawiane na cele energetyczne.
SE150	Ziemniaki	c.u.	Wszystkie typy odmian – także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	c.u.	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmuję się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wyśtoków otrzymanych od cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika do cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	c.u.	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	c.u.	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (łącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa i kwiaty	c.u.	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane w uprawie polowej lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo tego, że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	c.u.	Owoce z drzew i krzewów uprawianych w uprawie polowej (łącznie z owocami tropikalnymi).
SE180	Owoce cytrusowe	c.u.	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	c.u.	Winogrona spożywcze, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.), wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzynki.
SE190	Oliwki i olej z oliwek	c.u.	Oliwki jadalne, oliwki do produkcji oleju, olej i produkty uboczne z produkcji oleju z oliwek.
SE195	Uprawy pastewne	c.u.	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, trawa w uprawie polowej, łąki, pastwiska trwałe i niepielęgnowane, pozostałe uprawy pastewne. Tu wchodzi także produkcja z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	c.u.	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych, bez zbóż, roślin białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nieujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nieuwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie poniesionych kosztów.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE206	Produkcja zwierzęca	c.u.	Produkcja obejmuje wartość produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje: sprzedaż, różnicę wartości zwierząt w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. Różnica wartości zwierząt stada obrotowego obejmuje stan na koniec roku pomniejszony o stan na początek roku. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także różnicę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i różnicę stanu zapasów. Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko i produkty z mleka krów, owiec i kóz, wełnę, jaja kurze, inne produkty zwierzęce (przychody z krycia, obornik, jaja innych ptaków itp.), a także wpływy z usługowego odchovu zwierząt oraz z miodu. [SE216 + SE220 + SE225 + SE230 + SE235 + SE240 + SE245 + SE251]
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	c.u.	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Zmienna ta umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i przetworów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ujęte w saldzie dopłat i kar do produkcji mleka.
SE220	Wołowina i cielęcina	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE225	Wieprzowina	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE230	Owce i kozy	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego).
SE235	Mięso drobiowe	c.u.	Obejmuje produkcję i różnicę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku).
SE240	Jaja	c.u.	W pozycji tej uwzględnione są jaja wszystkich gatunków drobiu (bez jaj strusich, które wraz z innymi produktami z tych zwierząt wchodzi do pozycji SE251).
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość mleka i jego przetworów.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	c.u.	Pozycja ta obejmuje: żywca końskiego i inne zwierzęta niewymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie (z uwzględnieniem różnicy wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchovu zwierząt. Różnica wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE256	Pozostała produkcja	c.u.	Do pozycji tej należą: czynsz za wydierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrotowych, pozostałe produkty i przychody.
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego rolnika. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, np. produkty roślinne zużyte jako pasze dla zwierząt, a także nasiona i sadzeniaki. Produkty te uwzględnione są w rachunku produkcji ogółem a zarazem stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i materiału rozmnożeniowego.

Tabela 2.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE270	Koszty ogółem	c.u.	Obejmują: koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrotowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym i zużytych w ramach działalności operacyjnej – do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i ziarnożernych). Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji. Podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Podatki od dochodów spoza gospodarstwa rolnego nie są uwzględniane w rachunkach FADN. [SE275 + SE360 + SE365]
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrotowym. [SE281 + SE336]
SE281	Koszty bezpośrednie	c.u.	Obejmują: koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie produkcji leśnej. [SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + SE331]
SE285	Nasiona i sadzonki	c.u.	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bezpośrednich.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE290	Nasiona i sadzonki własne	c.u.	Nasiona i sadzonki wyprodukowane i zużyte w gospodarstwie.
SE295	Nawozy	c.u.	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	c.u.	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciwgradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w produkcji leśnej).
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	c.u.	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię dodzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, okazjonalny zakup płodów roślinnych (winogron itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży płodów roślinnych itp.
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	c.u.	Pasze treściwe (łącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), pasze objętościowe, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchowu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, niezaliczoną do powierzchni użytkowanych użytków rolnych (SE025) (własna i obca).
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	c.u.	Pasze dla zwierząt ziarnożernych (m.in. trzody chlewnej i drobiu) – wszystkie rodzaje (własna i obca).
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych wytworzone w gosp. rol.	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, innym niż wyssane przez cielęta, jagnięta i kozłeta) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	c.u.	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	c.u.	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych – odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Koszty ogólnogospodarcze związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej. [SE340 + SE345 + SE350 + SE356]
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	c.u.	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu narzędzi o małej wartości), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Remonty kapitałowe zaliczane są do działalności inwestycyjnej.
SE345	Energia	c.u.	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	c.u.	Koszty pracy wykonanej w ramach usług oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty ogólnogospodarcze powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np. opłaty za prowadzenie księgowości, opłaty telefoniczne).
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE370	Wynagrodzenia	c.u.	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne pracowników najemnych. Nie wlicza się kwot otrzymanych przez pracowników zaliczanych do nieopłaconej siły roboczej.
SE375	Czynsze	c.u.	Czynsze za dodzierżawę ziemi, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	c.u.	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania. Otrzymane dopłaty do odsetek muszą być odjęte.

Tabela 2.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie przyznanych dopłat a nie uzyskanych płatności. Ma to na celu uzyskanie spójnego wyniku dla określonego roku obrachunkowego, biorąc pod uwagę produkcję, koszty i dopłaty. [SE610 + SE615 + SE620 + SE625 + SE626 + SE630]
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	c.u.	Dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi). [SE611 + SE612 + SE613]
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	c.u.	Dopłaty dla producentów zbóż, roślin oleistych i białkowych (COP) oraz roślin energetycznych.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	c.u.	Dopłaty otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	c.u.	Pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodniczych i plantacji wieloletnich.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego.
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	c.u.	Dopłaty do produkcji mleka pomniejszone o kary umowne za przekroczenie limitu produkcji mleka.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	c.u.	Dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, za młode byczki, za krowy mamki.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	c.u.	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej (w sytuacji kiedy otrzymanych dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych).
SE620	Pozostałe dopłaty	c.u.	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa, w szczególności odnoszące się do produkcji leśnej, agroturystyki, programów rolnośrodowiskowych, zalesiania i pomocy strukturalnej. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty.
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	c.u.	Dopłaty rolnośrodowiskowe.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	c.u.	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA).
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	c.u.	Dopłaty za dostosowanie gospodarstw rolnych do standardów UE, do usług doradztwa rolniczego, dopłaty do poprawy jakości produktów rolniczych, do szkoleń, do zalesiania i do zachowania równowagi ekologicznej środowiska leśnego.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	c.u.	Dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego z wyłączeniem dopłat do wynagrodzeń, czynszów, podatków i odsetek.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	c.u.	Dopłaty do wynagrodzeń, czynszów i odsetek.
SE630	Płatności "decoupled"	c.u.	Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności. [SE631 + SE632 + SE640]
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	c.u.	Tylko dla starych krajów członkowskich.
SE632	Jednolita płatność obszarowa	c.u.	Tylko dla nowych krajów członkowskich (bez Malty i Słowenii).
SE640	Dodatkowe wsparcie	c.u.	Dodatkowa kwota pomocy wynikające z modulacji płatności bezpośrednich.

Tabela 2.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 – SE390]
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie przyznanych dopłat a nie uzyskanych płatności. Ma to na celu uzyskanie spójnego wyniku dla określonego roku obrachunkowego, biorąc pod uwagę produkcję, koszty i dopłaty. [SE610 + SE615 + SE620 + SE625 + SE626 + SE630]
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	c.u.	Podstawową zasadą, odnoszącą się do wszystkich zapisów jest ewidencja danych według wartości netto (bez VAT). Zasada ta nie stwarza kłopotu w przypadku gdy rolnik jest podatnikiem VAT na zasadach ogólnych. W przypadku gdy obowiązuje system rolniczy, różne kwoty VAT powinny być ewidencjonowane w taki sposób, aby przy obliczaniu wyników, wszelkie korzyści z uczestnictwa w krajowym systemie VAT dla rolnictwa mogły zostać uwzględnione. Saldo VAT dla działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oblicza się po odjęciu od kwoty VAT należnego od sprzedaży zwrotu ryczałtowej kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach).
SE390	Podatki	c.u.	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT gospodarstwa rolnego i podatków osobistych rolnika), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków. Dopłaty do podatków nie są ujmowane.
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 – SE408]
SE406	Dopłaty do inwestycji	c.u.	Dopłaty do inwestycji.
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	c.u.	Rekompensata może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozłożona na okres kilku lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	c.u.	Podatek VAT zapłacony od inwestycji.

Tabela 2.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, różnicę stanu zapasów, różnicę wartości zwierząt wywołaną zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt. [SE135 + SE206 + SE256]
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym. [SE281 + SE336]
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego. [SE605 + SE395 - SE390]
SE410	Wartość dodana brutto	c.u.	Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. [SE131 - SE275 + SE600]
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi, lasów, kwot i limitów produkcyjnych oraz aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto	c.u.	Opłata za zaangażowanie czynników wytwórczych do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników wytwórczych. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Koszty zaangażowania obcych czynników wytwórczych (pracy, ziemi i kapitału) w procesie produkcyjnym. Do tych kosztów zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki. [SE370 + SE375 + SE380]
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki niemające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i rekompensat za rezygnację z produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną). [SE406 + SE407 - SE408]

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	c.u.	Opłata za zaangażowanie własnych czynników wytwórczych (w przypadku gospodarstw posiadających osobowość prawną tylko ziemi i kapitału) do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym. Dochód ten oblicza się przez odjęcie salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz kosztu czynników zewnętrznych od wartości dodanej netto. [SE415 – SE365 + SE405]

Tabela 2.1-8 Dochód na osobę

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	c.u./ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415/SE010]
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	c.u./ FWU	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny). Obliczona tylko dla gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015>0). [SE420/SE015]

Tabela 2.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	c.u.	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność rolnika. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa obrotowe. [SE441 + SE465]
SE441	Aktywa trwałe	c.u.	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego. [SE446 + SE450 + SE455 + SE460]
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	c.u.	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz lasy. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż).
SE450	Budynki	c.u.	Budynki i ich trwałe wyposażenie należące do rolnika.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	c.u.	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez narzędzi o małej wartości bądź o okresie użytkowania nieprzekraczającym jednego roku).
SE460	Stado podstawowe (płeć żeńska)	c.u.	Tu uwzględnia się: jałówki cielné, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz lochy.
SE465	Aktywa obrotowe	c.u.	Aktywa obrotowe obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe). [SE470 + SE475 + SE480]
SE470	Stado obrotowe	c.u.	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).
SE475	Zapasy produktów rolniczych	c.u.	Tu ujmuję się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego – bez plantacji nieowocujących.

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	c.u.	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, należności krótkoterminowe, gotówka w kasie i na rachunku bankowym (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	c.u.	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo- i krótkoterminowych. [SE490 + SE495]
SE490	Kredyty długoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu kredyty zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Kredyty krótkoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu kredyty zaciągnięte na okres krótszy niż jeden rok oraz inne zobowiązania finansowe.
SE501	Kapitał własny	c.u.	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem. [SE436 - SE485]

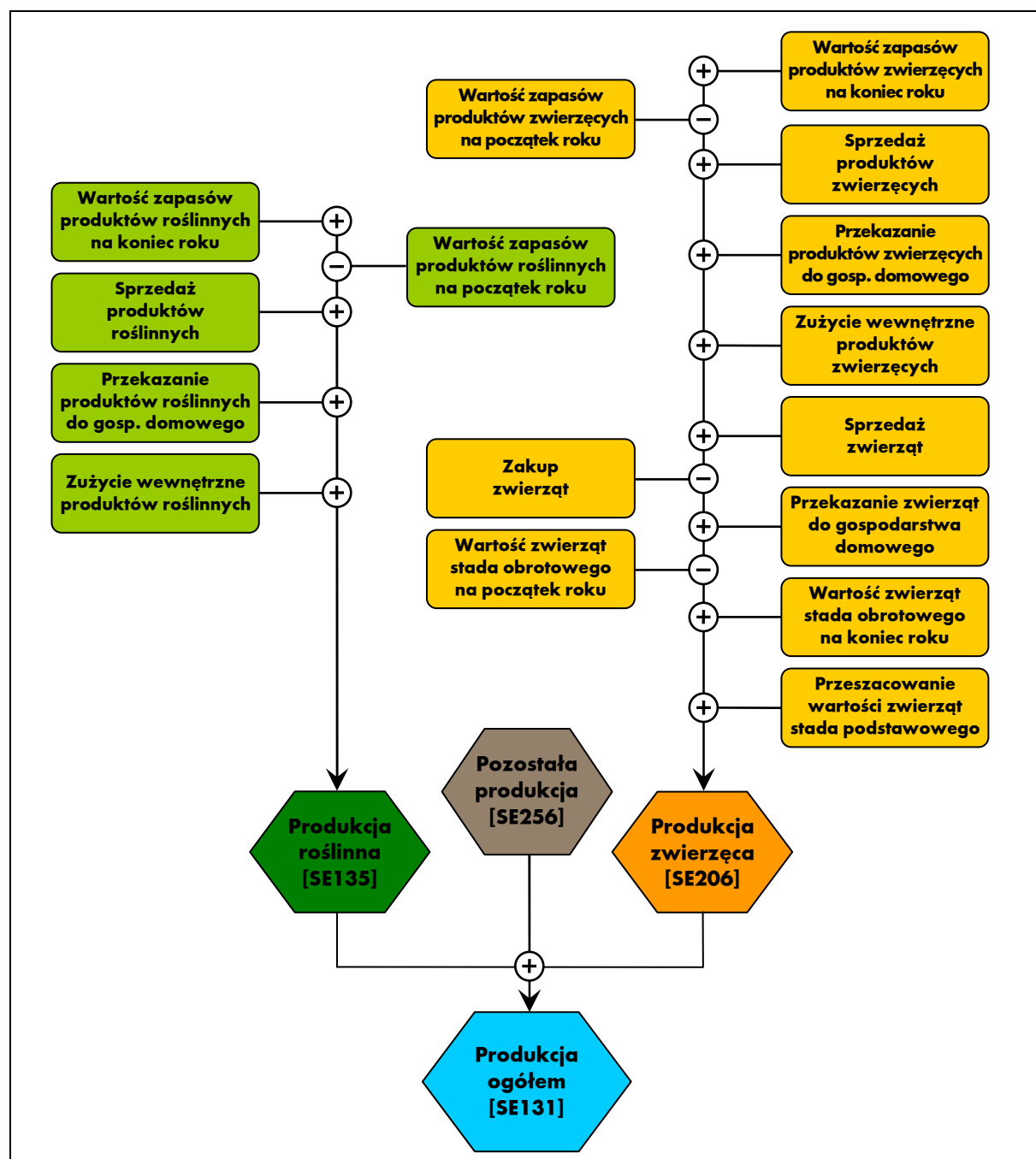
Tabela 2.1-10 Wskaźniki finansowe

Symbol	Zmienna	J. m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	c.u.	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego. [SE501 - SE501P]
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	c.u.	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartość kapitału gospodarstwa rolnego [(stan na początek roku + stan na koniec roku obrachunkowego)/2]. Na wartość kapitału gospodarstwa rolnego składa się wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Nie są ujmowane kwoty i inne prawa, które nie mogą być oddzielane od wartości ziemi. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana oddzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	c.u.	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym + różnica wartości stada podstawowego.
SE521	Inwestycje netto	c.u.	Inwestycje brutto pomniejszone o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji. [SE516 - SE360]
SE526	Przepływ pieniężny (1)	c.u.	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Przepływ pieniężny (1) obliczany jest w następujący sposób: sprzedaż produktów + inne przychody + sprzedaż zwierząt - koszty zakupu zwierząt + saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej + saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	c.u.	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Przepływ pieniężny (2) obliczany jest w następujący sposób: Przepływ pieniężny (1) + sprzedaż środków trwałych - zakupy i inwestycje w środkach trwałych + stan zobowiązań na koniec roku - stan zobowiązań na początek roku.

2.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych kategorii ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”. Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem: http://ec.europa.eu/agriculture/rca/index_en.cfm [8].

Schemat 2 - 2-1 Sposób rachunku wartości produkcji ogółem



Schemat 2 - 2-1 ilustruje sposób obliczenia wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, różnica stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych jest obojętna dla poziomu określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

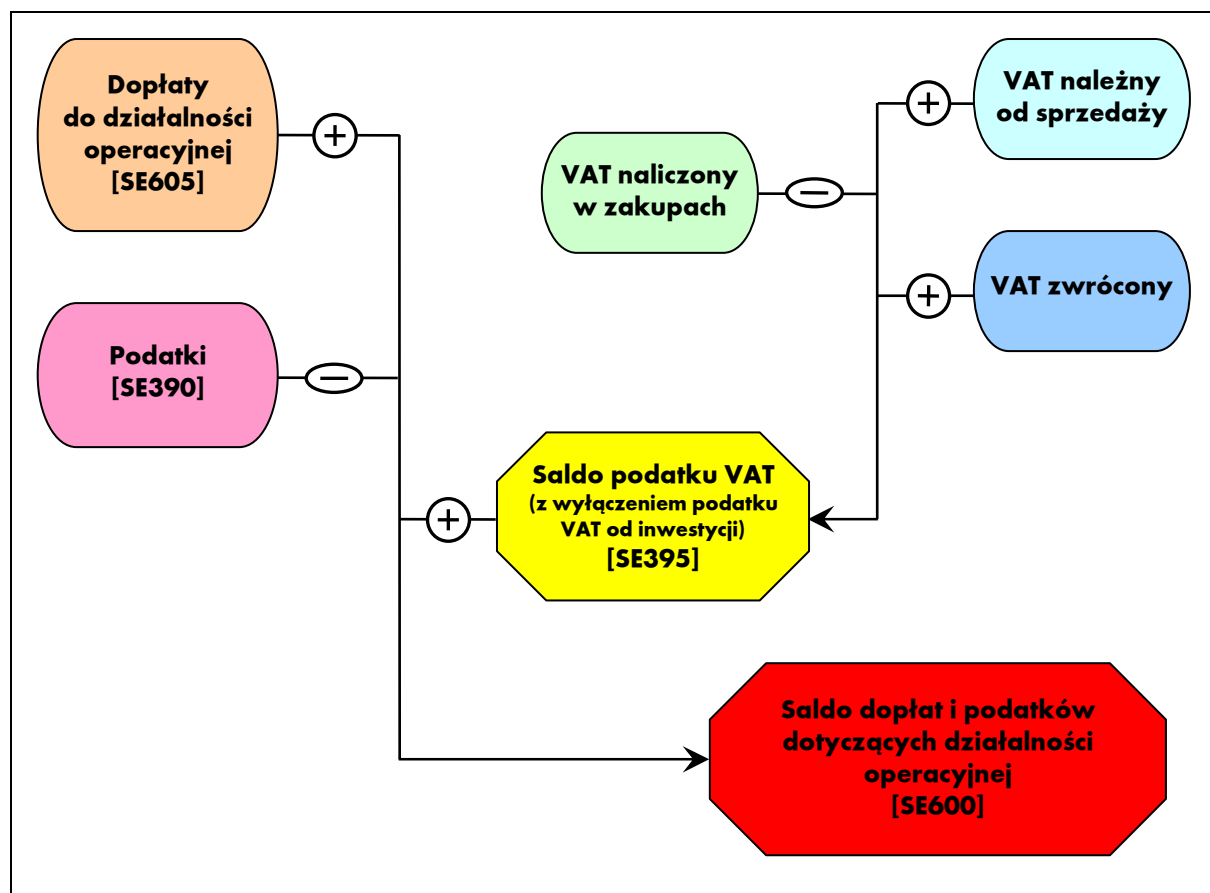
Schemat 2 - 2-2 Sposób obliczania różnicy wartości zwierząt stada podstawowego

$\text{REGIDX}_n = \frac{W_{kn}}{L_{kn}} \div \frac{W_{pn}}{L_{pn}}$	gdzie: REGIDX - index cen; W_k - wartość na koniec roku obrachunkowego; n - grupa zwierząt; L_k - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego; W_p - wartość na początek roku obrachunkowego; L_p - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego; LVVAL - różnica wartości zwierząt.
$\text{LVVAL}_n = \left(\frac{W_{kn}}{\text{REGIDX}_n} - W_{pn} \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX}_n)}{2}$	

W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest różnica wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego. Różnica wartości zwierząt stada podstawowego spowodowana jest zmianą cen w roku obrachunkowym oraz zmianą liczby zwierząt. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego została wyodrębniona jako zmienna SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

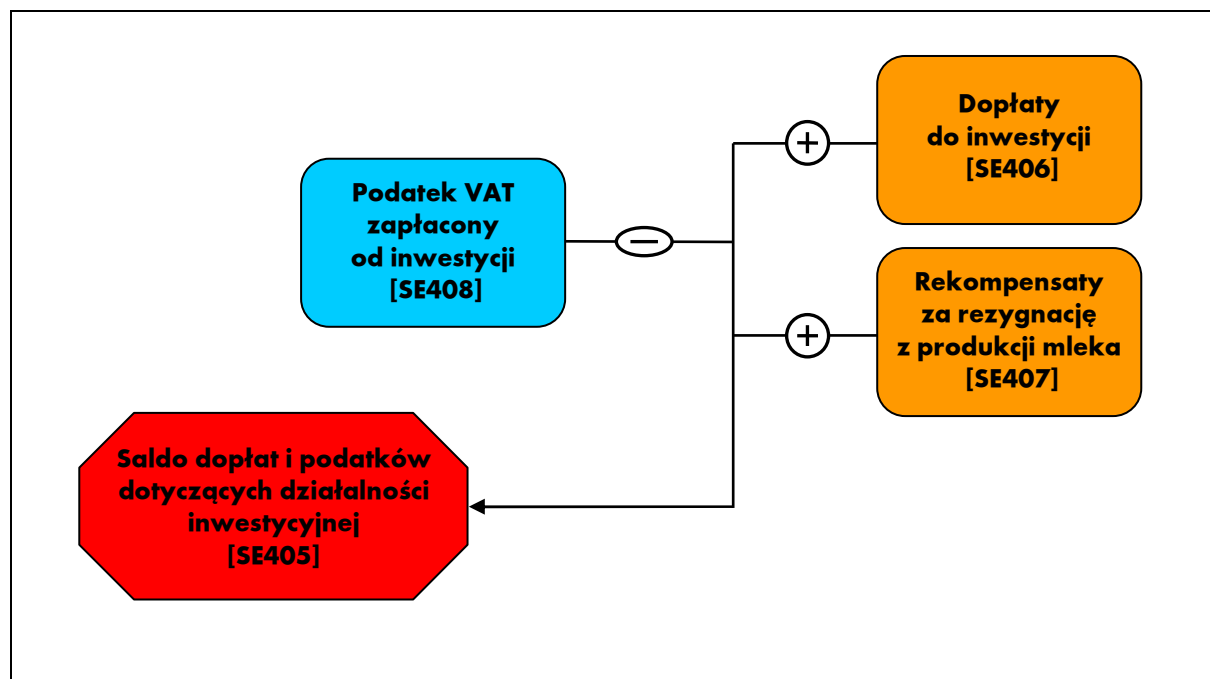
W przypadku stada obrotowego różnica wartości zwierząt obliczana jest jako różnica pomiędzy stanem końcowym a stanem początkowym.

Schemat 2 - 2-3 Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej



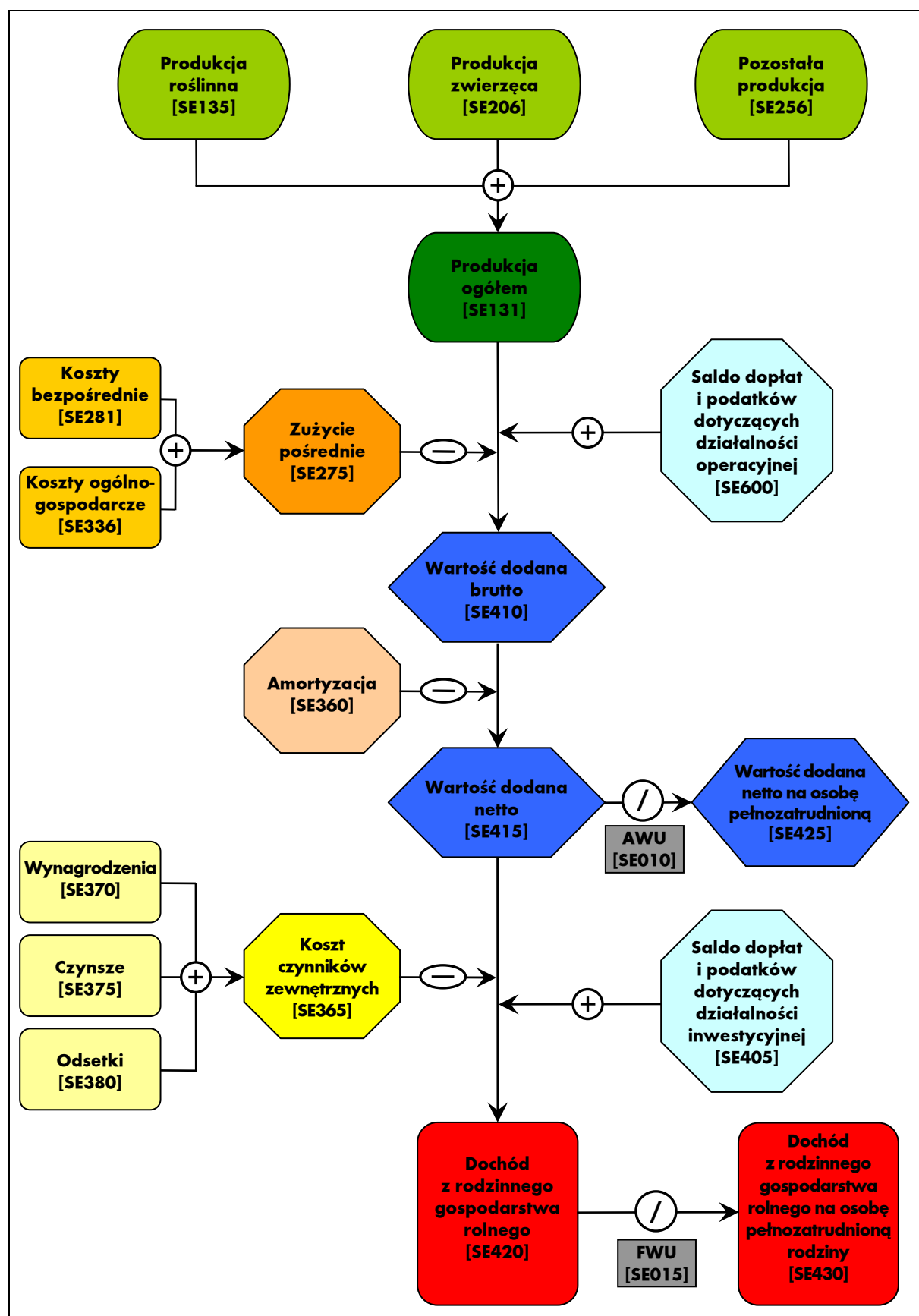
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej pominięte są w grupie kosztów (patrz: Tabela 2.1-4 - pozycja zużycie pośrednie). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda rozliczeń z budżetami (patrz: Tabela 2.1-6 oraz Schemat 2 - 2-3). Dzięki takiemu grupowaniu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a innymi sektorami gospodarki narodowej. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

Schemat 2 - 2-4 Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności inwestycyjnej



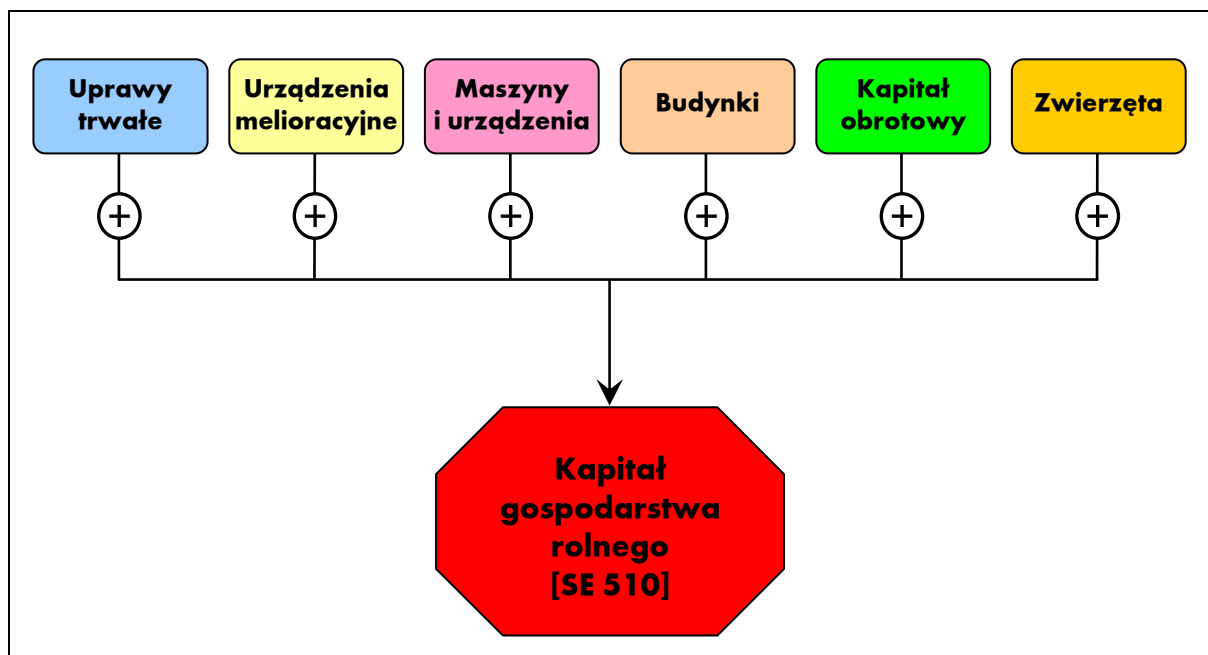
Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

Schemat 2 - 2.5 Sposób obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego



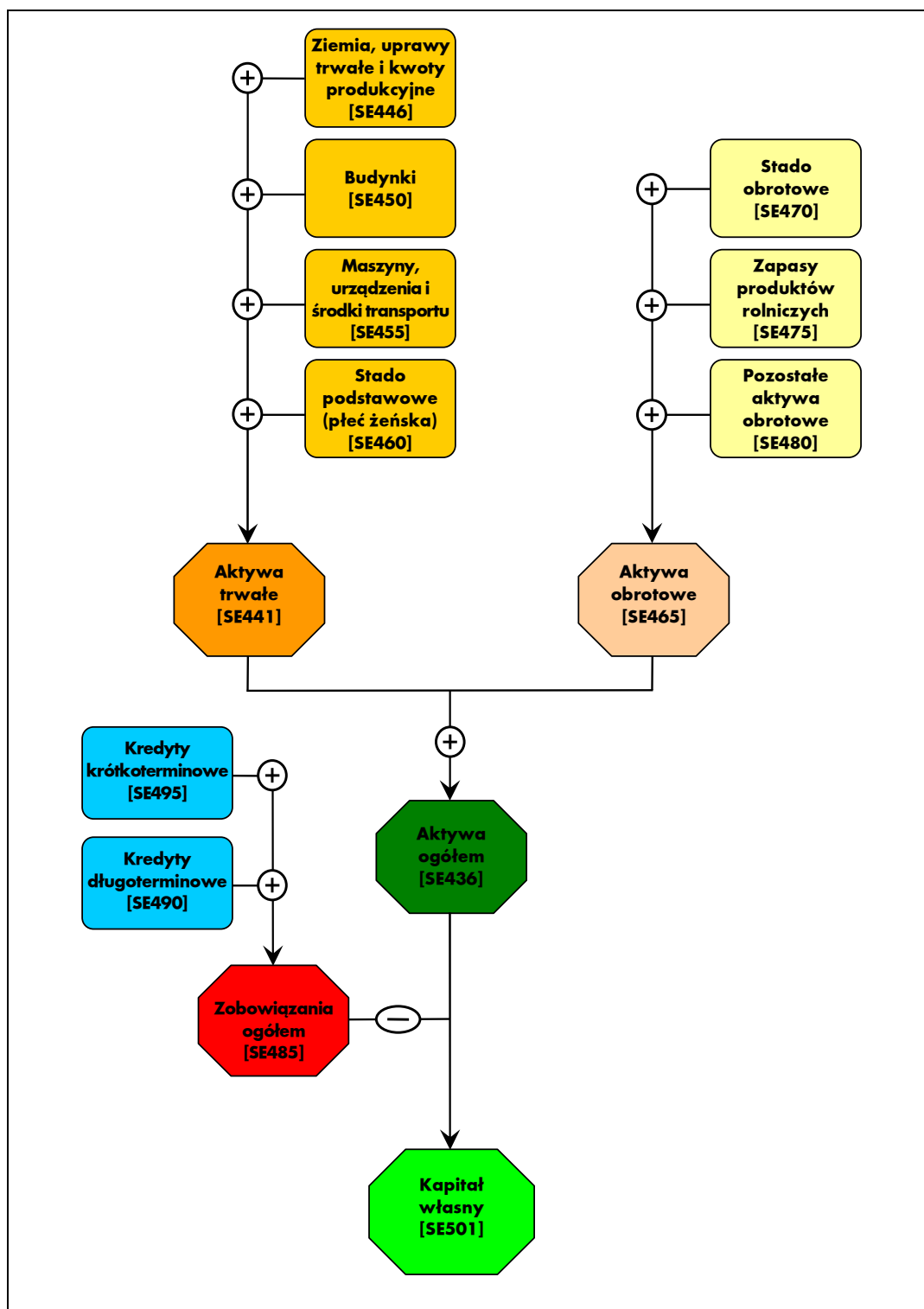
Schemat 2 - 2-5 przedstawia sposób obliczenia poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką ekonomiczną jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych oraz dodaje saldo dopłat i podatku VAT dotyczących inwestycji. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

Schemat 2 - 2-6 Sposób obliczania kapitału gospodarstwa rolnego



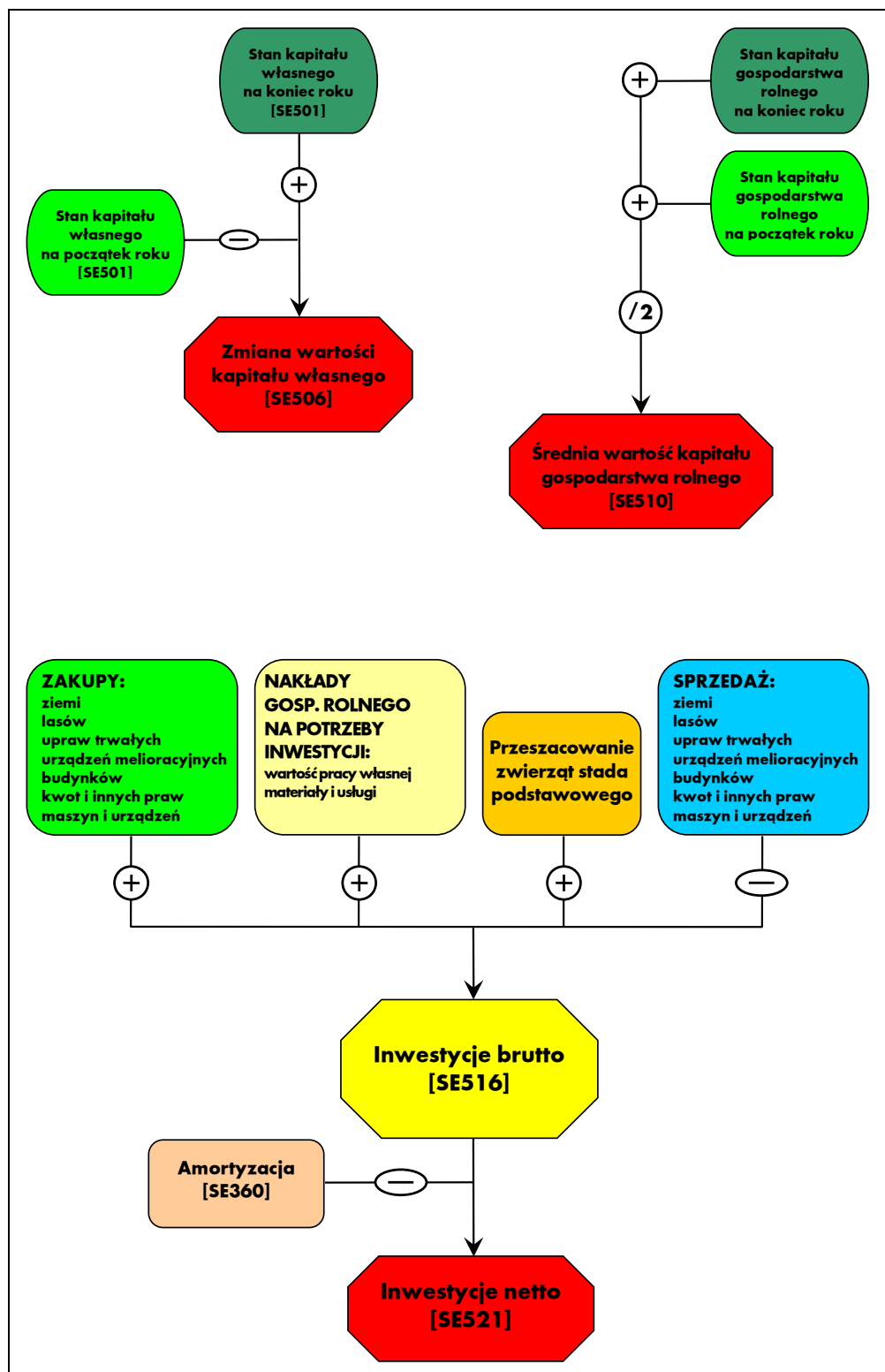
Schemat 2 - 2-6 ilustruje sposób obliczania kapitału gospodarstwa rolnego według ustaleń metodycznych FADN. Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

Schemat 2 - 2-7 Sposób prezentacji bilansu finansowego gospodarstwa rolnego



Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup i aktywa obrotowe – składające się z 3 grup. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 2 - 2-8 Sposób obliczania wybranych wskaźników bilansowych i finansowych



Na schemacie zaprezentowany jest sposób obliczania czterech wskaźników: dwóch bilansowych - zmiany wartości kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

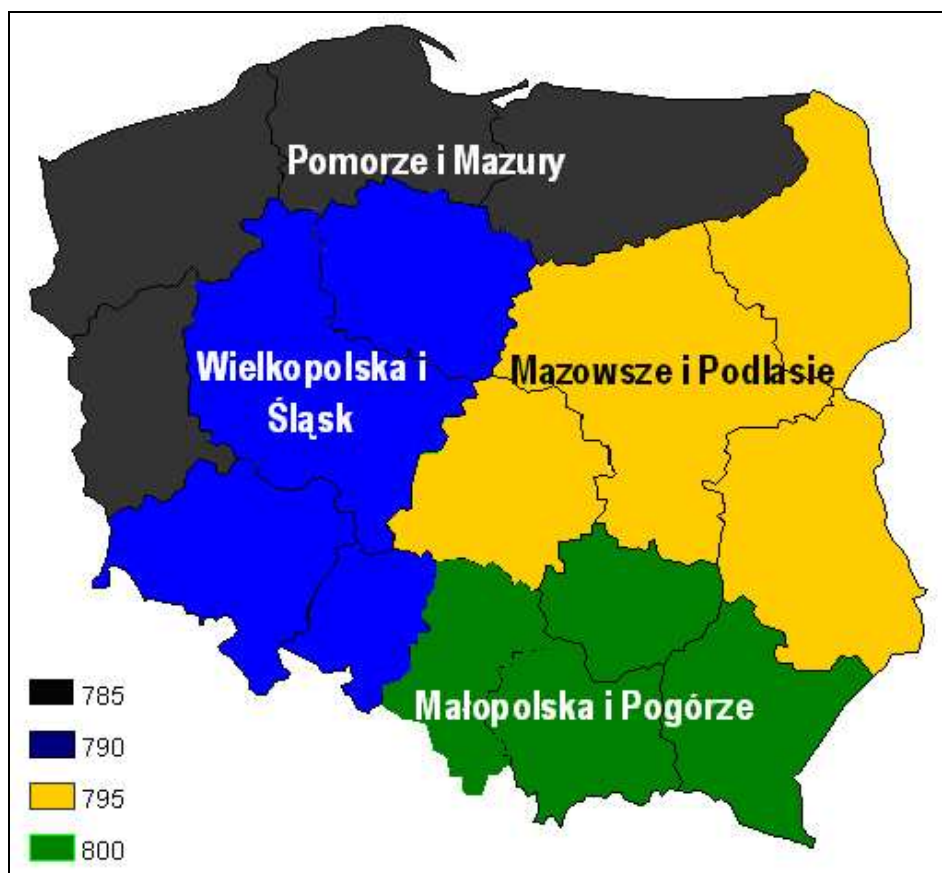
3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego'2002 (PSR'2002) oraz Badań Użytkowania Gruntów, Powierzchni Zasiewów, Pogłowia Zwierząt Gospodarskich oraz Charakterystyki Gospodarstwa Rolnego (R-CzSR'2005) określono liczbę gospodarstw, które posiadały wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 2 ESU (753 253 gospodarstwa)[6]. Wielkość ta jest minimalną wielkością ekonomiczną gospodarstw włączonych do pola obserwacji Polskiego FADN.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych.

W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte (obowiązujące od 2007 roku) parametry standardowych nadwyżek bezpośrednich SGM „2002”. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ-PIB przy udziale ekspertów z IUNG, SGGW oraz z innych instytucji. Obliczono zestawy parametrów SGM dla czterech wydzielonych w Polsce regionów FADN o numerach: 785, 790, 795, 800 [15].

Mapa 3-1 Podział Polski na regiony FADN



Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1265/2008 z 16 grudnia 2008 r. zmieniające Rozporządzenie nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych [4].

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ-PIB na podstawie odpowiednich wytycznych Unii Europejskiej – Decyzja Komisji EEC/85/377 z dnia 7 czerwca 1985 r. ustanawiająca Wspólną Typologię Gospodarstw Rolnych (Dz. U. L 220, 17.08.1985) [2], [7].

3.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w ramach Polskiego FADN

W zbiorze indywidualnych gospodarstw rolnych znajduje się 239 indywidualnych gospodarstw ekologicznych z certyfikatem. Gospodarstwa te nie były dobierane do próby celowo i nie są reprezentatywne dla towarowych gospodarstw ekologicznych znajdujących się w polu obserwacji Polskiego FADN. Ich rozkład pod względem specjalizacji i potencjału produkcyjnego przedstawia tabela 3.2-1.

Tabela 3.2-1 Rozkład badanych⁸ gospodarstw rolnych według typów rolniczych i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe (< 4 ESU)	Małe (4 =< 8 ESU)	Średnio – małe (8 =< 16 ESU)	Średnio – duże (16 =< 40 ESU)	Duże (40 =< 100 ESU)	Bardzo duże (>= 100 ESU)	
Typy według TF8	Uprawy polowe (AB)	13	23	24	7	2	0	69
	Uprawy ogrodnicze (C)	0	0	1	1	1	0	3
	Uprawy trwałe (E)	1	5	3	0	1	1	11
	Krowy mleczne (F)	6	7	4	0	1	0	18
	Zwierz. żyw. w sys. wypas. (G)	10	12	14	8	4	0	48
	Zwierz. ziarnożerne (H)	0	0	2	0	1	0	3
	Mieszane (I)	32	40	13	1	1	0	87
RAZEM		62	87	61	17	11	1	239

Opracowanie zawiera również wyniki gospodarstw pogrupowanych według kryterium zasobów ziemi, co wyływa z dużego zainteresowania krajowych użytkowników, przyzwyczajonych do tego rodzaju statystyki powszechnie stosowanej w Polsce (m. in. w GUS).

Tabela 3.2-2 Rozkład badanych gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UR)

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha	Liczba gospodarstw w próbie
bardzo małe (AXS)	UR <= 5	14
małe (AS)	5 <UR <= 10	60
średnio - małe (AMS)	10 <UR <= 20	86
średnio - duże (AML)	20 <UR <= 30	29
duże (AL)	30 <UR <= 50	18
bardzo duże (AXL)	UR > 50	32
RAZEM		239

⁸ Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

4. Wyniki standardowe FADN z ekologicznych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2008 r.

Dokonana klasyfikacja zgodnie z zasadami Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych na zbiorze 239 certyfikowanych gospodarstw ekologicznych ujawniła, że niektóre typy produkcji i klasy wielkości ekonomicznej, a także grupa gospodarstw o powierzchni użytków rolnych mniejszej niż 5 ha są reprezentowane przez mniej niż 15 obiektów. Dlatego zgodnie z zasadami upowszechniania danych FADN w części tabelarycznej nie przedstawia się wyników dla grup obejmujących mniej niż 15 gospodarstw.

Przedstawione wyniki nie są reprezentatywne dla pola obserwacji FADN i są średnimi arytmetycznymi dla określonej grupy gospodarstw rolnych.

W przypadku zmiennej: dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (SE430), zaprezentowano wyniki tylko z gospodarstw rolnych, w których występują nakłady pracy własnej (SE015) (patrz: Tabela 4.1-8, Tabela 4.2-8 oraz Tabela 4.3-8).

4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Tabela 4.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				płowe	ogrodnicze	trwałe	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		239	69	3	11	18	48	3	87
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro		3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121

Tabela 4.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	10,6	10,8			8,3	13,5		6,4
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,962	2,242			1,861	1,986		1,726
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	4 316	4 932			4 095	4 368		3 798
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,597	1,526			1,664	1,734		1,576
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 512	3 358			3 662	3 814		3 467
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,365	0,715			0,197	0,252		0,150
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	804	1 574			433	554		331
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	27,6	33,0			22,6	36,5		17,5
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	9,6	8,7			11,8	15,8		4,2
SE035	Zboża	ha	10,52	17,96			3,17	4,77		7,15
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,63	5,16			0,32	1,65		2,02
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	0,00			0,00	0,00		0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,39	0,93			0,01	0,01		0,17
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00			0,00	0,00		0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	1,65	1,71			0,03	0,08		0,46
SE055	Sady	ha	1,65	1,71			0,03	0,08		0,46
SE060	Gaje diwne	ha	0,00	0,00			0,00	0,00		0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00			0,00	0,00		0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	12,12	6,50			19,07	29,73		7,54
SE072	Odłogi	ha	0,00	0,00			0,00	0,00		0,00
SE073	Ugory	ha	0,32	0,76			0,01	0,22		0,14
SE075	Lasy	ha	2,86	1,86			2,32	4,96		2,90
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	11,7	4,8			19,6	25,5		8,4
SE085	Krowy mleczne	LU	4,24	0,94			13,70	9,59		2,68
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,12	1,42			5,36	11,91		2,47
SE095	Owce i kozy	LU	0,72	0,23			0,00	1,97		0,71
SE100	Trzoda chlewna	LU	1,80	1,42			0,19	0,45		1,79
SE105	Drób	LU	0,24	0,32			0,03	0,01		0,41
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	30,2	27,4			29,2	31,5		28,9
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	60,4	60,0			0,0	100,0		58,8
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	0,89	0,88			1,00	0,83		0,99
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	3 660	3 059			3 465	4 096		3 212

Tabela 4.1-3 Wartość produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE131	Produkcja ogółem	zł	67 670	75 941	.	.	72 445	82 092	.	45 643
SE135	Produkcja roślinna	zł	34 875	62 210	.	.	10 293	16 153	.	21 629
SE140	Zboża	zł	12 258	17 802	.	.	4 135	6 884	.	8 325
SE145	Rośliny białkowe	zł	2 342	4 693	.	.	115	1 904	.	1 429
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	0	.	.	0	0	.	0
SE150	Ziemniaki	zł	2 489	2 693	.	.	2 594	1 940	.	2 954
SE155	Buraki cukrowe	zł	22	0	.	.	0	0	.	59
SE160	Rośliny oleiste	zł	432	471	.	.	0	286	.	655
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	380	39	.	.	0	0	.	1 011
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	7 859	18 603	.	.	251	147	.	3 674
SE175	Owoce	zł	6 030	13 795	.	.	212	268	.	1 769
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	.	.	0	0	.	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	.	.	0	0	.	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	.	.	0	0	.	0
SE195	Uprawy pastwne	zł	2 030	1 729	.	.	2 854	4 603	.	1 043
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	1 034	2 385	.	.	134	121	.	709
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	29 620	11 540	.	.	61 066	61 696	.	20 249
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	zł	72	998	.	.	1 259	-827	.	-1 055
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	15 201	2 854	.	.	45 670	40 312	.	7 608
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	6 066	2 195	.	.	13 193	14 258	.	4 181
SE225	Wieprzowina	zł	4 728	3 810	.	.	520	800	.	4 509
SE230	Owce i kozy	zł	568	280	.	.	0	1 123	.	718
SE235	Mięso drobiowe	zł	90	197	.	.	-5	4	.	89
SE240	Jaja	zł	700	487	.	.	93	14	.	1 510
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	778	231	.	.	0	2 499	.	575
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	1 490	1 484	.	.	1 596	2 686	.	1 058
SE256	Pozostała produkcja	zł	3 175	2 191	.	.	1 087	4 243	.	3 765
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	2 203	2 207	.	.	2 063	2 742	.	2 106
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	12 003	10 321	.	.	8 797	15 362	.	10 862

Tabela 4.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE270	Koszty ogółem	zł	62 009	69 012			61 543	71 279		43 947
SE275	Zużycie pośrednie	zł	38 356	38 724			41 703	45 453		29 153
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	20 139	19 381			21 560	24 382		14 755
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 305	5 724			1 024	1 977		2 097
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 735	2 622			725	1 034		1 317
SE295	Nawozy	zł	1 966	4 097			190	655		598
SE300	Środki ochrony roślin	zł	436	471			5	56		232
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	537	591			831	1 031		158
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	8 694	4 571			16 156	17 267		7 150
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	7 121	4 479			7 487	13 747		6 651
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	3 920	3 445			630	611		3 689
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	3 133	3 187			585	581		2 890
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 269	465			2 724	2 773		817
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	12	18			0	11		14
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	18 217	19 343			20 143	21 071		14 398
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 371	5 288			6 984	6 681		4 068
SE345	Energia	zł	7 682	8 778			7 602	8 725		5 649
SE350	Usługi	zł	2 008	2 194			2 346	1 585		2 085
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 156	3 083			3 211	4 080		2 596
SE360	Amortyzacja	zł	15 434	17 320			10 677	17 080		11 390
SE365	Koszty czynników zewnątrznych	zł	8 218	12 967			9 163	8 746		3 404
SE370	Wynagrodzenia	zł	5 212	9 619			3 677	4 031		1 936
SE375	Czynsze	zł	1 460	2 058			1 734	2 585		410
SE380	Odsetki	zł	1 546	1 290			3 751	2 130		1 058

Tabela 4.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwałe	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	38 788	44 128			35 837	48 703		27 142
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	27	0			0	0		45
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0			0	0		0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0			0	0		0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	27	0			0	0		45
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0			0	0		0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0			0	0		0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0			0	0		0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0			0	0		0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0			0	0		0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	29 496	33 250			28 675	37 021		20 610
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	16 196	20 311			15 545	19 067		9 566
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	4 140	3 715			4 804	5 854		3 222
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 751	1 274			1 541	948		2 741
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	678	814			799	593		399
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0			0	0		0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	8 586	10 063			6 364	11 089		6 088
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0			0	0		0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	8 586	10 063			6 364	11 089		6 088
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0			0	0		0

Tabela 4.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	36 950	42 122	.	.	33 562	46 448	.	25 699
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	38 788	44 128	.	.	35 837	48 703	.	27 142
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-531	-180	.	.	-646	-963	.	-654
SE390	Podatki	zł	1 306	1 826	.	.	1 629	1 292	.	790
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-548	-1 588	.	.	-401	-341	.	-233
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	532	111	.	.	539	1 239	.	300
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	.	.	0	0	.	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	1 081	1 699	.	.	940	1 580	.	533

Tabela 4.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE131	Produkcja ogółem	zł	67 670	75 941	.	.	72 445	82 092	.	45 643
SE275	Zużycie pośrednie	zł	38 356	38 724	.	.	41 703	45 453	.	29 153
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	36 950	42 122	.	.	33 562	46 448	.	25 699
SE410	Wartość dodana brutto	zł	66 264	79 339	.	.	64 304	83 087	.	42 188
SE360	Amortyzacja	zł	15 434	17 320	.	.	10 677	17 080	.	11 390
SE415	Wartość dodana netto	zł	50 829	62 018	.	.	53 627	66 007	.	30 798
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	8 218	12 967	.	.	9 163	8 746	.	3 404
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-548	-1 588	.	.	-401	-341	.	-233
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	42 063	47 463	.	.	44 063	56 920	.	27 161

Tabela 4.1-8 Dochód na osobę według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)				
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	25 907	27 665	.	.	28 814	33 239	.	17 840
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	25 390	31 095	.	.	26 473	28 448	.	17 233

Tabela 4.1-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale				
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE436	Aktywa ogółem	zł	346 498	327 470			316 198	533 801		258 511
SE441	Aktywa trwałe	zł	297 780	282 217			276 549	459 306		220 243
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	86 397	94 119			73 876	123 557		61 369
SE450	Budynki	zł	112 264	97 365			100 478	170 759		97 351
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	81 360	86 695			66 837	116 558		50 594
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	17 759	4 038			35 358	48 432		10 929
SE465	Aktywa obrotowe	zł	48 718	45 253			39 649	74 495		38 267
SE470	Stado obrotowe	zł	12 227	7 124			11 477	27 400		8 652
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	21 994	22 382			18 712	30 213		16 782
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	14 498	15 747			9 460	16 882		12 833
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	41 697	44 756			38 715	79 384		19 965
SE490	Kredyty długoterminowe	zł	32 092	36 395			28 721	64 953		12 196
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	9 605	8 361			9 993	14 431		7 769
SE501	Kapitał własny	zł	304 801	282 715			277 483	454 418		238 546

Tabela 4.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwale				
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	10 359	6 407			22 933	23 685		3 340
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	268 936	244 688			235 634	414 580		205 353
SE516	Inwestycje brutto	zł	11 409	17 121			14 631	16 129		3 912
SE521	Inwestycje netto	zł	-4 026	-200			3 954	-951		-7 478
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	53 433	60 091			47 818	70 276		36 052
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	40 731	46 781			27 758	49 683		30 210

4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ES 6)

Tabela 4.2-1 Populacja i próba gospodarstw według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		239	62	87	61	17	11	1
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro		3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121

Tabela 4.2-2 Wybrane informacje o produkcji według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	10,6	3,1	5,8	11,4	24,2	.	.
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,962	1,525	1,915	2,142	2,226	.	.
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	4 316	3 355	4 212	4 715	4 896	.	.
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,597	1,458	1,609	1,623	1,880	.	.
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 512	3 207	3 540	3 571	4 136	.	.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,365	0,067	0,306	0,519	0,346	.	.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	804	148	671	1 144	760	.	.
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	27,6	8,4	15,6	29,4	84,2	.	.
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	9,6	0,9	2,8	9,3	38,5	.	.
SE035	Zboża	ha	10,52	3,14	5,42	9,35	33,86	.	.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,63	0,73	1,89	2,85	7,68	.	.
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,39	0,10	0,31	0,86	0,09	.	.
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.
SE054	Uprawy trwałe	ha	1,65	0,37	0,70	1,54	1,70	.	.
SE055	Sady	ha	1,65	0,37	0,70	1,54	1,70	.	.
SE060	Gaje drzewne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.
SE071	Uprawy pastwne	ha	12,12	4,05	7,13	14,43	38,66	.	.
SE072	Odłogi	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	.	.
SE073	Ugory	ha	0,32	0,04	0,18	0,32	2,21	.	.
SE075	Lasy	ha	2,86	2,26	1,38	2,45	9,08	.	.
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	11,7	4,9	7,9	12,8	22,0	.	.
SE085	Krowy mleczne	LU	4,24	1,81	2,80	3,68	5,20	.	.
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,12	1,12	2,60	5,31	10,82	.	.
SE095	Owce i kozy	LU	0,72	0,61	0,48	0,68	2,97	.	.
SE100	Trzoda chlewna	LU	1,80	0,58	1,11	2,22	2,02	.	.
SE105	Drób	LU	0,24	0,40	0,23	0,16	0,24	.	.
SE110	Płn pszenicy	dt/ha	30,2	28,6	29,9	27,5	37,7	.	.
SE115	Płn kukurydzy	dt/ha	60,4	64,9	100,0	51,4	0,0	.	.
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	0,89	0,92	0,89	0,88	0,61	.	.
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	3 660	2 972	3 435	3 704	3 282	.	.

Tabela 4.2-3 Wartość produkcji według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Produkcja ogółem	zł	67 670	28 568	46 590	78 767	99 261	.	.
SE135	Produkcja roślinna	zł	34 875	12 782	26 120	46 528	52 416	.	.
SE140	Zboża	zł	12 258	3 518	6 106	10 839	29 126	.	.
SE145	Rośliny białkowe	zł	2 342	417	2 038	2 770	2 599	.	.
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE150	Ziemniaki	zł	2 489	1 861	3 054	2 704	1 907	.	.
SE155	Buraki cukrowe	zł	22	0	59	0	0	.	.
SE160	Rośliny oleiste	zł	432	100	190	134	4 081	.	.
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	380	42	1 011	4	0	.	.
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	7 859	2 802	7 321	14 343	3 873	.	.
SE175	Owoce	zł	6 030	2 338	4 443	11 960	2 251	.	.
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE195	Uprawy pastewne	zł	2 030	429	1 558	2 839	4 732	.	.
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	1 034	1 274	341	935	3 848	.	.
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	29 620	11 723	18 482	30 134	43 019	.	.
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	zł	72	-277	-1 512	2 033	-711	.	.
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	15 201	5 031	8 657	12 565	16 416	.	.
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	6 066	2 681	4 694	7 062	12 065	.	.
SE225	Wieprzowina	zł	4 728	1 561	2 809	5 217	6 253	.	.
SE230	Owce i kozy	zł	568	681	273	466	2 431	.	.
SE235	Mięso drobiowe	zł	90	77	106	40	290	.	.
SE240	Jaja	zł	700	1 366	651	315	398	.	.
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	778	212	476	1 127	3 687	.	.
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	1 490	113	816	3 343	1 479	.	.
SE256	Pozostała produkcja	zł	3 175	4 064	1 988	2 105	3 827	.	.
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	2 203	2 092	2 063	2 017	3 095	.	.
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	12 003	4 932	9 484	12 487	26 642	.	.

Tabela 4.2-4 Koszty według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE270	Koszty ogółem	zł	62 009	24 532	43 161	69 031	113 920	.	.
SE275	Zużycie pośrednie	zł	38 356	16 164	26 432	40 858	74 174	.	.
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	20 139	6 887	13 510	20 873	37 876	.	.
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 305	956	2 032	3 247	6 662	.	.
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 735	670	1 182	1 620	4 458	.	.
SE295	Nawozy	zł	1 966	330	1 033	2 276	2 965	.	.
SE300	Środki ochrony roślin	zł	436	111	210	825	403	.	.
SE305	Pozostałe koszty bepośrednie produkcji roślinnej	zł	537	187	322	762	860	.	.
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	8 694	3 110	6 775	8 472	19 330	.	.
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	7 121	2 956	6 167	7 449	17 372	.	.
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	3 920	1 724	2 426	4 174	5 142	.	.
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	3 133	1 294	2 130	3 393	4 812	.	.
SE330	Pozostałe koszty bepośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 269	467	701	1 097	2 474	.	.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	12	2	11	20	40	.	.
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	18 217	9 277	12 923	19 986	36 298	.	.
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 371	2 295	3 472	5 815	13 425	.	.
SE345	Energia	zł	7 682	2 884	5 635	8 326	16 330	.	.
SE350	Usługi	zł	2 008	1 143	1 869	2 202	2 690	.	.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 156	2 955	1 947	3 643	3 853	.	.
SE360	Amortyzacja	zł	15 434	7 155	11 562	18 424	23 185	.	.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	8 218	1 212	5 167	9 748	16 561	.	.
SE370	Wynagrodzenia	zł	5 212	881	3 930	6 790	6 619	.	.
SE375	Czynsze	zł	1 460	125	470	1 394	8 083	.	.
SE380	Odsetki	zł	1 546	207	767	1 564	1 860	.	.

Tabela 4.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	38 788	15 191	24 183	43 333	98 154	.	.
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	27	26	0	81	0	.	.
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	27	26	0	81	0	.	.
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	29 496	12 222	18 418	33 402	70 250	.	.
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	16 196	5 265	9 427	19 637	36 238	.	.
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	4 140	1 911	2 840	4 744	9 250	.	.
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 751	2 582	1 557	933	3 881	.	.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	678	151	599	485	1 584	.	.
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE630	Płatności "decoupled"	zł	8 586	2 791	5 166	9 365	26 320	.	.
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	0	0	0	0	.	.
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	8 586	2 791	5 166	9 365	26 320	.	.
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	0	0	0	0	.	.

Tabela 4.2-6 Salda dopłat i podatków według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	36 950	14 369	23 087	42 047	89 935		
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	38 788	15 191	24 183	43 333	98 154		
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-531	-403	-352	-92	-3 678		
SE390	Podatki	zł	1 306	418	744	1 195	4 541		
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-548	-958	-401	-305	-2 544		
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	532	106	489	256	702		
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0		
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	1 081	1 064	890	561	3 246		

Tabela 4.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Produkcja ogółem	zł	67 670	28 568	46 590	78 767	99 261		
SE275	Zużycie pośrednie	zł	38 356	16 164	26 432	40 858	74 174		
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	36 950	14 369	23 087	42 047	89 935		
SE410	Wartość dodana brutto	zł	66 264	26 773	43 245	79 956	115 023		
SE360	Amortyzacja	zł	15 434	7 155	11 562	18 424	23 185		
SE415	Wartość dodana netto	zł	50 829	19 618	31 683	61 531	91 838		
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	8 218	1 212	5 167	9 748	16 561		
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-548	-958	-401	-305	-2 544		
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	42 063	17 448	26 115	51 478	72 732		

Tabela 4.2-8 Dochód na osobę według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	25 907	12 866	16 546	28 720	41 248		
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	25 390	11 970	16 227	31 716	38 687		

Tabela 4.2-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE436	Aktywa ogółem	zł	346 498	175 443	231 578	372 455	641 334	.	.
SE441	Aktywa trwałe	zł	297 780	154 945	197 425	311 146	545 109	.	.
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	86 397	43 511	51 030	83 804	192 676	.	.
SE450	Budynki	zł	112 264	79 081	87 301	116 891	181 732	.	.
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	81 360	27 041	49 850	89 685	135 434	.	.
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	17 759	5 311	9 244	20 767	35 268	.	.
SE465	Aktywa obrotowe	zł	48 718	20 498	34 153	61 309	96 225	.	.
SE470	Stado obrotowe	zł	12 227	5 423	9 359	16 537	17 517	.	.
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	21 994	7 945	15 033	25 732	52 017	.	.
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	14 498	7 130	9 761	19 041	26 690	.	.
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	41 697	4 999	12 005	57 800	71 121	.	.
SE490	Kredyty długoterminowe	zł	32 092	3 260	8 287	50 157	58 367	.	.
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	9 605	1 739	3 718	7 643	12 754	.	.
SE501	Kapitał własny	zł	304 801	170 444	219 573	314 655	570 213	.	.

Tabela 4.2-10 Wskaźniki finansowe według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	10 359	3 448	4 945	11 194	14 201	.	.
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	268 936	133 585	186 625	308 455	463 868	.	.
SE516	Inwestycje brutto	zł	11 409	7 033	7 768	7 843	30 862	.	.
SE521	Inwestycje netto	zł	-4 026	-122	-3 794	-10 581	7 677	.	.
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	53 433	21 770	36 327	64 307	93 639	.	.
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	40 731	17 825	26 596	49 204	77 337	.	.

4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UAA6)

Tabela 4.3-1 Populacja i próba gospodarstw według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<= 50 ha)	(>50 ha)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		239	14	60	86	29	18	32
SYS04	Kurs wymiany jedn. monetarnej kraju członkowskiego na euro		3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121	3,5121

Tabela 4.3-2 Wybrane informacje o produkcji według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	10,6	.	4,0	7,9	10,4	12,1	32,2
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	1,962	.	1,857	2,001	1,924	1,845	2,298
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	4 316	.	4 084	4 403	4 233	4 058	5 055
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	1,597	.	1,529	1,701	1,621	1,671	1,543
SE016	Czas pracy własnej	godz.	3 512	.	3 364	3 742	3 566	3 675	3 394
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	0,365	.	0,327	0,300	0,303	0,174	0,756
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	804	.	720	661	667	382	1 662
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	27,6	.	7,7	14,5	24,6	37,3	107,7
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	9,6	.	0,8	2,1	2,4	15,3	53,5
SE035	Zboża	ha	10,52	.	2,77	5,03	7,97	13,51	44,58
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,63	.	0,83	1,37	2,72	4,96	8,96
SE042	Uprawy energetyczne	ha	0,00	.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,39	.	0,32	0,56	0,34	0,22	0,14
SE050	Winnice	ha	0,00	.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	1,65	.	0,72	0,92	1,95	0,75	5,81
SE055	Sady	ha	1,65	.	0,72	0,92	1,95	0,75	5,81
SE060	Gaje diwne	ha	0,00	.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastwne	ha	12,12	.	3,01	6,62	11,35	17,31	46,57
SE072	Odłogi	ha	0,00	.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ugory	ha	0,32	.	0,02	0,01	0,31	0,51	1,67
SE075	Lasy	ha	2,86	.	1,13	2,01	2,14	2,87	9,96
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	11,7	.	5,5	9,1	11,2	15,9	32,7
SE085	Krowy mleczne	LU	4,24	.	2,48	3,44	3,21	5,12	11,56
SE090	Pozostałe bydło	LU	4,12	.	1,45	2,47	3,70	6,09	14,44
SE095	Owce i kozy	LU	0,72	.	0,15	0,46	1,57	2,71	0,89
SE100	Trzoda chlewna	LU	1,80	.	0,84	1,84	1,87	1,35	4,21
SE105	Drób	LU	0,24	.	0,38	0,18	0,49	0,00	0,13
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	30,2	.	29,6	32,7	30,4	24,6	30,4
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	60,4	.	53,2	100,0	0,0	0,0	60,1
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	0,89	.	1,41	1,06	0,81	0,87	0,75
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	3 660	.	3 158	3 548	3 760	3 519	3 990

Tabela 4.3-3 Wartość produkcji według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE131	Produkcja ogółem	zł	67 670	.	39 288	56 434	57 910	80 144	167 842
SE135	Produkcja roślinna	zł	34 875	.	21 428	29 519	31 736	45 488	74 593
SE140	Zboża	zł	12 258	.	3 451	6 610	9 326	14 382	50 175
SE145	Rośliny białkowe	zł	2 342	.	642	1 107	1 817	8 819	6 683
SE146	Uprawy energetyczne	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE150	Ziemniaki	zł	2 489	.	2 068	2 646	3 064	2 742	2 336
SE155	Buraki cukrowe	zł	22	.	86	0	0	0	0
SE160	Rośliny oleiste	zł	432	.	32	63	633	126	2 323
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	380	.	0	1 023	5	2	1
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	7 859	.	7 923	10 899	6 662	2 807	868
SE175	Owoce	zł	6 030	.	5 442	5 387	7 587	11 982	2 866
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE195	Uprawy pastewne	zł	2 030	.	394	1 383	1 846	3 599	6 915
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	1 034	.	1 391	402	796	1 030	2 426
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	29 620	.	15 153	23 970	23 675	32 700	86 124
SE211	Różnica wartości zwierząt stada podstawowego	zł	72	.	160	-975	-2 426	-5 374	8 139
SE216	Mleko i przetwory z mleka krowiego	zł	15 201	.	7 041	11 516	10 845	18 312	48 253
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	6 066	.	3 511	5 166	3 736	4 654	18 404
SE225	Wieprzowina	zł	4 728	.	2 306	4 629	3 779	3 200	12 585
SE230	Owce i kozy	zł	568	.	222	381	1 231	1 558	807
SE235	Mięso drobiowe	zł	90	.	69	49	262	0	154
SE240	Jaja	zł	700	.	1 351	393	1 388	0	211
SE245	Mleko i przetwory z mleka owczego i koziego	zł	778	.	63	1 196	381	3 027	433
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	1 490	.	590	641	2 052	1 949	5 276
SE256	Pozostała produkcja	zł	3 175	.	2 707	2 945	2 499	1 957	7 126
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	2 203	.	2 102	2 206	2 038	2 477	2 463
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	12 003	.	5 542	11 322	9 052	18 780	29 093

Tabela 4.3-4 Koszty według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE270	Koszty ogółem	zł	62 009	.	31 365	48 978	56 469	72 033	170 696
SE275	Zużycie pośrednie	zł	38 356	.	17 927	31 963	33 533	49 077	104 039
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	20 139	.	8 101	17 663	16 255	26 915	55 838
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 305	.	1 087	2 061	3 104	4 148	11 597
SE290	Nasiona i sadzonki własne	zł	1 735	.	786	1 052	956	2 923	6 023
SE295	Nawozy	zł	1 966	.	602	1 405	1 780	2 520	6 496
SE300	Środki ochrony roślin	zł	436	.	130	645	582	62	663
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	537	.	232	382	669	671	1 312
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym	zł	8 694	.	3 314	8 225	6 428	15 338	21 787
SE315	Pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzone w gosp. rol.	zł	7 121	.	3 121	6 968	5 620	13 401	15 625
SE320	Pasze dla zwierząt ziarnożernych	zł	3 920	.	2 109	3 990	2 806	2 646	9 878
SE325	Pasze dla zwierząt ziarnożernych, wytworzone w gosp. rol.	zł	3 133	.	1 627	3 286	2 469	2 455	7 421
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 269	.	627	954	888	1 478	4 045
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	12	.	0	1	0	53	60
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	18 217	.	9 826	14 299	17 278	22 161	48 201
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 371	.	2 591	3 585	5 073	6 508	16 202
SE345	Energia	zł	7 682	.	3 881	5 477	7 023	10 272	22 175
SE350	Usługi	zł	2 008	.	1 183	1 795	2 996	2 216	3 780
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	3 156	.	2 171	3 442	2 185	3 166	6 043
SE360	Amortyzacja	zł	15 434	.	8 446	12 081	17 008	17 549	38 575
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	8 218	.	4 991	4 935	5 928	5 408	28 082
SE370	Wynagrodzenia	zł	5 212	.	4 464	3 649	4 128	2 565	13 344
SE375	Czynsze	zł	1 460	.	171	378	661	2 060	7 795
SE380	Odsetki	zł	1 546	.	357	907	1 139	783	6 943

Tabela 4.3-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	38 788	.	15 094	22 139	38 438	49 674	134 760
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	27	.	0	26	0	0	0
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	27	.	0	26	0	0	0
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE616	Saldo dopłat i kar do produkcji mleka	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	29 496	.	12 096	17 118	29 169	35 463	101 669
SE621	Dopłaty rolnośrodowiskowe	zł	16 196	.	5 583	9 995	14 809	16 958	58 809
SE622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania (LFA)	zł	4 140	.	1 542	2 351	5 277	7 364	12 531
SE623	Inne dopłaty do rozwoju obszarów wiejskich	zł	1 751	.	2 790	969	766	1 841	2 362
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	678	.	395	358	401	767	2 520
SE626	Dopłaty do kosztów czynników zewnętrznych	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE630	Płatności "decoupled"	zł	8 586	.	2 603	4 638	8 868	13 444	30 571
SE631	Jednolita płatność na gospodarstwo	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE632	Jednolita płatność obszarowa	zł	8 586	.	2 603	4 638	8 868	13 444	30 571
SE640	Dodatkowe wsparcie	zł	0	.	0	0	0	0	0

Tabela 4.3-6 Salda dopłat i podatków według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	36 950	.	14 526	21 288	37 082	47 172	127 155
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	38 788	.	15 094	22 139	38 438	49 674	134 760
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem podatku VAT od inwestycji)	zł	-531	.	-138	-117	-343	-959	-2 576
SE390	Podatki	zł	1 306	.	431	735	1 012	1 542	5 030
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-548	.	-1 044	-68	-740	1 087	-1 636
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	532	.	161	670	284	1 746	636
SE407	Rekompensaty za rezygnację z produkcji mleka	zł	0	.	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	1 081	.	1 204	737	1 025	659	2 272

Tabela 4.3-7 Dochód na gospodarstwo rolne według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE131	Produkcja ogółem	zł	67 670	.	39 288	56 434	57 910	80 144	167 842
SE275	Zużycie pośrednie	zł	38 356	.	17 927	31 963	33 533	49 077	104 039
SE600	Saldo dopłat i podatków dot. dział. operacyjnej	zł	36 950	.	14 526	21 288	37 082	47 172	127 155
SE410	Wartość dodana brutto	zł	66 264	.	35 886	45 759	61 459	78 240	190 958
SE360	Amortyzacja	zł	15 434	.	8 446	12 081	17 008	17 549	38 575
SE415	Wartość dodana netto	zł	50 829	.	27 440	33 679	44 451	60 691	152 383
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	8 218	.	4 991	4 935	5 928	5 408	28 082
SE405	Saldo dopłat i podatków dot. dział. inwestycyjnej	zł	-548	.	-1 044	-68	-740	1 087	-1 636
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	42 063	.	21 405	28 677	37 783	56 370	122 665

Tabela 4.3-8 Dochód na osobę według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną	zł/AWU	25 907	.	14 781	16 829	23 102	32 895	66 307
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	25 390	.	13 998	16 858	23 308	33 743	72 134

Tabela 4.3-9 Bilans finansowy na koniec roku obrachunkowego według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE436	Aktywa ogółem	zł	346 498	.	179 567	268 589	322 891	432 534	942 592
SE441	Aktywa trwałe	zł	297 780	.	154 840	226 593	279 982	372 789	815 757
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	86 397	.	40 710	60 907	79 239	82 427	274 403
SE450	Budynki	zł	112 264	.	75 652	100 701	115 433	159 427	211 642
SE455	Maszyny, urządzenia i śr. transportu	zł	81 360	.	32 436	54 330	68 886	103 901	268 139
SE460	Stado podstawowe (pleć żeńska)	zł	17 759	.	6 043	10 655	16 425	27 034	61 573
SE465	Aktywa obrotowe	zł	48 718	.	24 727	41 996	42 908	59 744	126 835
SE470	Stado obrotowe	zł	12 227	.	5 114	11 383	10 349	16 786	31 651
SE475	Zapasy produktów rolniczych	zł	21 994	.	9 543	18 328	18 896	33 081	59 533
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	zł	14 498	.	10 070	12 285	13 663	9 877	35 652
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	41 697	.	5 952	16 372	34 077	37 297	204 011
SE490	Kredyty długoterminowe	zł	32 092	.	3 643	12 140	28 036	31 107	157 147
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	9 605	.	2 308	4 233	6 040	6 190	46 864
SE501	Kapitał własny	zł	304 801	.	173 616	252 217	288 814	395 236	738 581

Tabela 4.3-10 Wskaźniki finansowe według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<=5 ha)	(5<=10 ha)	(10<=20 ha)	(20<=30 ha)	(30<=50 ha)	(>50 ha)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	10 359	.	7 107	3 974	6 028	16 717	36 218
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	zł	268 936	.	141 850	217 079	262 119	357 020	678 952
SE516	Inwestycje brutto	zł	11 409	.	7 855	6 900	8 408	6 573	37 743
SE521	Inwestycje netto	zł	-4 026	.	-591	-5 181	-8 600	-10 976	-832
SE526	Przepływ pieniężny (1)	zł	53 433	.	26 275	38 982	54 409	72 295	144 603
SE530	Przepływ pieniężny (2)	zł	40 731	.	20 155	30 758	43 325	51 085	108 585

Literatura

- [1] Commission Decision 78/463/EEC: of 7 April 1978 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [2] Commission Decision 85/377/EEC: of 7 June 1985 establishing a Community typology for agricultural holdings.
- [3] Commission Regulation (EC) No 1861/2006 of 15 December 2006 amending Regulation (EEC) No 2237/77 on the form of the farm return to be used for the purpose of determining incomes of agricultural holdings
- [4] Commission Regulation (EC) No 1265/2008 of 16 December 2008 amending Regulation (EEC) No 1859/82 concerning the selection of returning holdings for the purpose of determining incomes of agricultural holdings.
- [5] FADN. An A to Z of methodology. Office for Official Publications of the European Communities. Luxemburg 1989.
- [6] Goraj L., Osuch D., Sierański W.: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2008. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2007.
- [7] Goraj L., Osuch D.: Algorytmy do klasyfikacji gospodarstw rolnych według metodyki Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych z zastosowaniem współczynników SGM „2004”. Ekspertyza wykonana na potrzeby GUS, maszynopis IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2007.
- [8] http://ec.europa.eu/agriculture/rica/index_en.cfm.
- [9] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentation/basic_definitions/definitions_variables/_EN_1.0_&a=d.
- [10] http://circa.europa.eu/Public/irc/agri/rica/library?l=/information_documentation/basic_definitions/ricc_1256_2008pdf/_EN_1.0_&a=d
- [11] RI/CC 1256 r. 5. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels June 2008.
- [12] RI/CC 1296. The weighting system for the UE-FADN results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 1999.
- [13] RI/CC 882 Rev. 8.1. Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 12 April 2007.
- [14] Regulation No 79/65/EEC of the Council of 15 June 1965 setting up a network for the collection of accountancy data on the incomes and business operation of agricultural holdings in the European Economic Community.
- [15] Skarżyńska A., Goraj L., Ziętek I.: Metodologia SGM “2002” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce. IERiGŻ-PIB, Warszawa, 2005.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB